

vonden wordt, daar is er ook droefheid over; want waar de Geest van God dat gevoel werkt, daar verlangt de ziel op het allervurigst, van zijne dorheid, onvruchtbaarheid en nooddruftigheid verlost, en gebracht te worden tot het licht, het leven, de blijdschap, **vrede** en vrijheid van het heerlijk Evangelie van Jezus Christus, en hijgt naar **eene** zoete openbaring van Zijne eeuwige liefde aan onze harten. Hij die *droog* is, en evenwel die droogheid en onvruchtbaarheid nooit gevoelde, — die van *nederigheid* spreekt, en nooit voor het aangezicht van Hem, die de harten onderzoekt, en de nieren beproeft, vernederd is geworden, de zulke Godsdienst is zeer te wantrouwen. Daar waar **eene** wezenlijke armoede bestaat, zal ook een zuchten naar den waren rijkdom worden gekend ; waar het hart zich in waarheid gansch ledig gevoelt, daar zal een zuchten worden gevonden, om iets uit de volheid van Christus te ontvangen; en waar eene geestelijke droogheid en onvruchtbaarheid wordt gevoeld, daar zal ook een uitzien zijn naar den regen van **Gods** genade. **opdat** de wildernis zou bloeien als eene roos.

„Ik, de **HEERE**, heb het gesproken, en zal het doen.” Het is niet te verijdelen; „Ik, de **HEERE**, zal het doen ter zijner tijd.”

AMEN.

DE BEGEERTE DES HARTEN VAN **ELKEN** WEDERGEBORENE.

Leerrede over Psalm 106 : 4, 5. **GEDENK MIJNER, o HEERE, NAAR HET WELBEHAGEN [TOT] UW VOLK, BEZOEK MIJ MET UWE ZALIGHEID ¹⁾**; **OPDAT IK AANSCHOUWE HET GOEDE UWER UITVERKORENEN; OPDAT IK MIJ VERBLIJDE MET DE BLIJDSCHAP UWS VOLKS; OPDAT IK MIJ BEROEME MET UW ERFDEEL,**

Er straalt, zoowel in het gansche Woord van God, als in de bevinding van alle geloovigen, **eene** gezegende vereeniging des **geestes** door ; en het is eene zoete aanmoediging en eene gezegende vertroosting voor **Gods** volk hunne gewaarwordingen, begeerten, kermingen, zuchtingen en tranen **zoo** juist en getrouw in het Woord des **Heeren** opgeteekend te vinden. In waarheid, er is geen zielestaat waarin wij kunnen gebracht worden, **geene** beproeving welke wij hebben door te gaan, **geene** verzoeking te verdragen, **geene** moeielijkheden door te worstelen, of zij worden in het Woord van God gevonden; en er is **geene** verzuchting der ziel, **geene** begeerte des harten, **geene** bede van een verslagen geest, welke wij niet op eene evangelijke wijze in het Woord van **JEHOVA** aantreffen, zooals dezelve ondervonden werden door al de heiligen van ouds. En dit juist **maakt** ook de Heilige Schrift tot zulk een wonderbaar boek; zoodat, wanneer het den-gezegden Geest **haagt**, het **bevindelijke** en geestelijke **gedeelte van Gods** Woord te **openen**, dan doet **Hij** onstevens verstaan, hoe gepast en voegzaam **zij** voor onze zielen **zijn**, en **zoo** maakt **Hij** het Woord van God tot wezenlijk voedsel **voor** onze **harten**.

„**Gedenk** mijner, o **Heere!** naar het welbehagen tot *Uw volk*, bezoek mij met Uwe zaligheid, opdat ik **aanschouwe** het goede Uwer uitverkorenen; **opdat** ik mij verblijde met de **blijdschap** Uws volks; opdat ik mij beroeme met Uw erfdeel.”

Al **Gods** volk worden, vroeger of later, tot dit punt gebracht — dat zij zien, dat God een **volk**, een „**bijzonder** volk” heeft: — een volk, onderscheiden van de wereld; een volk, dat **Hij** „**Zich** geformeerd heeft, opdat het Zijnen lof **zoude vertellen.**” Verkiezing, wordt vroeger of later, eene levende waarheid in de harten van **Gods** volk. En een mensch, die

1) Naar de Engelsche Overzetting.

leeft en sterft in vijandschap tegen deze gezegende waarheid, leeft en sterft in zijne zonden ; en sterft hij in vijandschap met die waarheid, **zoo** zal hij ook in die vijandschap voor eeuwig verdoemd worden. Het mag korter of langer duren, niettemin zal ieder kind van God zien, dat God een volk heeft, en de vurige begeerte van elke wedergeborene ziel is als een van dat volk kennelijk gemaakt te zijn. Dáár is geen bedillen van, noch tegen de uitverkiezing, nadat God eens menschen hart tot niets vernederd heeft. Er kan, vóór dat wij van al het onze zijn ontdaan, veel en menigerlei opstand tegen die leer zijn ; maar wanneer een mensch van alles is ontleed, en in zich **zelve**n gemaakt is tot een bedelaar, **eenen** bankbreker, **eenen** arme en nooddruftige, die bij eene verbazend groote schuld, onvermogen is, om **eenen** enkelen penning te betalen, dan wordt de leer der verkiezing in de consciëntie van dien mensch geopenbaard en bekend ; omdat hij gevoelt, dat **zoo** God hem niet van eeuwigheid heeft uitverkoren, **zoo** zal hij nooit Zijn aangezicht in heerlijkheid aanschouwen.

„Gedenk mijner o **HEERE** ! naar het *welbehagen* tot Uw volk.” Er is dus een „*welbehagen*” dat „God heeft tot Zijn volk.” En hoedanig een „*welbehagen*” ia dit ? — Het is een eeuwig *welbehagen*. Hij had tot dat volk nooit iets anders dan *welbehagen* ; Hij had het volk lief voor de grondlegging der wereld ; Zijn hart, Zijne toegenegenheden en al het Zijne waren voor eeuwiglijk op hen gevestigd. En naar de bekendmaking van dit *welbehagen* verlangt elke wedergeborene ; hij begeert dat *eeuwig welbehagen* in zijn consciëntie geopenbaard te hebben, Verder is dit *welbehagen* **Gods** een *onderscheiden* *welbehagen*, het is bepaald op sommigen en niet op anderen, En dit *onderscheiden* *welbehagen* verlangt ieder wedergeborene in zijne ziel te ondervinden, Het is hem groot, maar toch niet genoeg, dat hij in de algemeene beschikking van **Gods** barmhartigheid en genade mag **deelen** ; hij begeert de bijzondere bewijzen van **Zijn** onderscheiden en souverain *welbehagen* aan **zijne** ziel. Hij weet, dat er maar weinige **deelgeuooten** van dat *welbehagen* **zijn** ; hij weet, dat God zekere personen onderscheiden heeft en Zijn *welbehagen* op hen **bepaal**-cie : en dit onderscheiden *welbehagen* begeert hij in zijn hart en in zijne consciëntie geopenbaard te hebben. Eindelijk, hij heeft behoefte, dat dit *welbehagen* in *zijn hart uitgestort*, en **zoo** persoonlijk en bevindelijk Hem bekend worde. Het kan hem niet verzadigen in **Gods** Woord te lezen, dat de **Heere** een volk heeft, dat Hij een *welbehagen* tot *dat* volk heeft, en dat Hij *dat* volk lief heeft; deze waarheden, hoe heerlijk en dierbaar ook, **zal** nooit eene levende ziel vergenoegen, **zoolang** dezelve

hem **naar** de bloote letter bekend zijn ; hij moet ze toegepast hebben aan zijn hart, liefelijk geopenbaard in zijn binnenste, en daarom bidt hij met den Psalmist : „**Gedenk mijner o HEERE!** naar het welbehagen tot Uw volk”,

En wat maakt hem **zoo begeerig** en ernstig verlangende, dat God hem „**naar** het welbehagen tot Zijn volk mocht gedenken ?” — Omdat hij buiten dat welbehagen een ellendige is; omdat hij buiten **dat een** bedelaar is ; omdat hij buiten dat een veroordeelde, een verdoemde is, Ieder **levendgemaakte** ziel is hiertoe gebracht, — dat, tenzij „welbehagen? door den Heiligen **geest** in zijn harte geopenbaard is, hij zal sterven en verdoemd zijn ; dat hij tot die plaats zal gaan, waar alle hoop voor eeuwig is afgesneden, en daarom is het de ernstige en vurige begeerte, van elke levende ziel, om dit persoonlijk, bijzonder, **eeuwig, onderscheidenlijk** welbehagen in zijn harte uitgestort, zijner ziel **zoo** liefelijk geopenbaard en **toegepast** te **bevinden**. De mensch, die hier gebracht is, heeft „in alle volmaaktheid een einde gezien,” hij **heeft Gods** gebod zeer wijd bevonden ; hij is schuldig geworden, hij heeft zijnen mond in het stof gestoken, of er nog **verwachting** ware ; hij is gansch ontbloot van de vodden zijner eigene gerechtigheid; al zijne sterkte, wijsheid en kracht zijn **ganschelijk** van hem weggenomen; hij staat bevende voor God, als een naakt ellendeling, zonder eene enkele bedekking om hem te verbergen voor het alles doordringende oog van Hem, Wiens **oogen als** vuurvlammen zijn ; hij **heeft** bevonden, dat de **hulpeloosheid** en het **onvermogen** van het schepsel hem geen nut kan doen ; hij heeft in zijne **conscientie** getast en gevoeld, dat geen arm des **vleesches** — veel minder zijn eigen — hem verlossen kan van zijne gewaarwordingen, of hem dat goed kan aanbrenge, waarnaar zijne ziel **zoo** ernstig hijgt.

Hij behoeft daarenboven, dat God hem mocht „**gedenken**”. Hij moet **eeuwig** welbehagen **Gods** smaken en proeven ; dat God **hem** gedacht, dat Hij hem niet heeft willen voorbijgaan, dat Hij hem niet over het hoofd heeft willen zien, dat Hij zijner mocht gedenken in tijden van nood, in tijden van lijden, in tijden van beproeving, in tijden van moeilijkheid, in tijden van verzoeking. Hij begeert dan „**gedacht** te worden naar het welbehagen **Gods** tot **Zijn** volk.”

Nu God luistert naar dit **geroep**. Waar de **Heere** deze **begeerte** ook in het hart plant — **daar** buigt Hij Zijn oor ter **neder en** vervult die **begeerte**. Vroeger of later komt dat „**welbehagen**” ; vroeger of later wordt dat welbehagen „**geopenbaard**” ; en het zal het hart doen versmetten in nederigheid, dankbaarheid, liefde en lof. Dit welbehagen moge slechts een druppel zijn ; nochtans een druppel is **genoegzaam**, om zich te doen gevoelen, Het mag slechts een kruimel zijn, maar één

krumel is genoegzaam om de ziel te verzadigen, **zoolang** de krumel duurt, En waar dit „**welbehagen**” in het hart is uitgestort geworden, daar trekt het de-ziel opwaarts tot God ; het **maakt** den mensch een nieuw schepsel ; -het veredelt, vergeestelijkt en verruikt **zijn** hart, en **doet** hem weten, dat God genadig is.

„**Bezoek** mij met Uwe zaligheid”. Gij ziet, hoe ingenomen de Psalmist met dat woordje Uw is. „**Gedenk mijner o HEERE!** naar het welbehagen tot Uw volk, bezoek mij met Uwe zaligheid”. **Hij** gevoelt zulk eene groote behoefte aan dat „**Uw**” dat is : hij wil iets, dat betrekking tot God heeft, iets, dat onmiddellijk van God komt, Dit is het, waarnaar ieder **levend-**gemaakte ziel **zoo** hijnende is, hij heeft behoefte aan iets, dat rechtstreeks van *God* komt, iets dat van *Boven* in de ziel daalt, iets, dat God *Zelf* aan de ziel openbaart en in het hart uitstort: En wat hij in het bijzonder **begeert** is „*Gods zaligheid*”. „**Bezoek mij** met uwe zaligheid”.

Wat is *Gods zaligheid*? Het is eene zaligheid van dood en hel ; eene zaligheid van twijfeling en **vreeze** ! eene zaligheid van **veroordeeling** en verdoemenis ; eene zaligheid van toorn van binnen en van toorn van buiten. Het is eene zaligheid door alle eeuwigheid ; eene zaligheid die **is**, wat de **levende ziel be-**tuigt „*zaligheid*” te wezen — haar **te** verlossen van alles wat haar bevreesd maakt en alles waarvoor zij vreest.

Maar hoe wordt een mensch tot **deze** begeerte gebracht? waardoor leert hij de bede „bezoek mij met Uwe zaligheid 3” Hij moet eerst iets weten van de verdoemenis. Zaligheid past alleen den veroordeelden. „ De Zoon des menschen is gekomen, om te **zoeken** en zalig te maken dat verloren was”, en daarom voegt den verlorene alleen zaligheid. Een mensch moet zich een verlorene — een ten eecenmaal gansch verlorene gevoelen, **vóór** dat hij *Gods* zaligheid recht kan waardeeren. En hoe wordt hij een verlorene? — Door dat hem alle **zijne** Godsdienst ontzinkt, **al zijne** gerechtigheid verliest, al zijne -krachten vergaan, al zijne vrijmoedigheid verdwijnt, al **zijne** hoop faalt, en alles wat uit het **vleesch** is verloren gaat ; *dat alles* verliezende, door dat het van hem genomen en door *Gods* hand wordt weggevaagd. Een mensch, die in dezen staat van algeheele **bedelarij** en volkomen bankroetschap gebracht — om niets te zijn, niets te hebben, niets te weten — hij is het, die in de nachtwaken, in zijn stille uren, ja schier dag en nacht, roepende, kermende, bedelende, zuchtende, zoekende en biddende is naar de openbaring van *Gods* zaligheid aan zijne ziel. Bezoek mij met Uwe zaligheid.” Hij moet hebben een bezoek van God, om tot Hem te komen, en woning in zijn hart te maken ; Zich aan zijne ziel te ontdekken, Zich **zelve**n bekend te maken en te openbaren als zijn God,

opdat de ziel met Hem moge zitten en **opstaan**, eten en drinken, waken en slapen, en de **Heere zoo** in hem wonen en werken, Een **wedergeborene** is daarbij ook met niets minder tevreden, **Hij moet** een bezoek van God hebben. **Hij** heeft er weinig "voordeel van, als hij in **Gods Woord leest**, wat God in vroegere dagen **voor Zijne** heiligen geweest is ; de bloote letter van den Bijbel doet hem weinig nut, hij begeert iets **voor zich zelven**, hij heeft behoefte aan iets, dat hem kan bemoedigen, verlevendigen, vertroosten, zegenen en **nut** doen ; aan **iets** dat zijne **lasten** wegneemt en zijne ziel in **rust en** vrede zet. En **hicrom** is het **dat hij** het bijzonder op een bezoek gezet heeft — dat de tegenwoordigheid; de kracht, de barmhartigheid en liefde van God zijne ziel mocht bezoeken.

Nu dit schenkt God bij tijden op **eene** liefelijke, aangename **wijze**. Had **de Heere** ten oogmerk het nooit te geven, Hij **zou die** begeerte nooit in de **ziel** doen opkomen, Hij **ZOU ons** nooit **vrijheid** geven onze harten voor **Hem** uit te storten dat wij het **mogten** ontvangen van Hem. En daarom bezoekt Hij **onze arme harten** bij tijden met eenig besef van deze groote zaligheid. En wanneer Hij de ziel met Zijne zaligheid bezoekt, **het is** genoeg. De ziel begeert niet meer **dan** zaligheid. Want waar zaligheid komt, daar komen ook die „**dingen**, die met de zaligheid gevoegd zijn.” En wat zijn deze dingen ? Een teedere conscientie, een verbroken hart, een verslagen geest, **eene** kinderlijke **vreeze** Gods, **eene** begeerte om recht te zijn, **eene vreeze om** verkeerd te wezen, bestaanbaarheid **des** levens, oprechtheid van omgang, een aankleven van het goede, een haten en vlieden van het kwade. God heeft onder Zijne kinderen **geene** Antinomianen — dat is : in den slechten zin des woords — Hij heeft onder de Zijnen **geene** losse, ongebondene en zorgeloosē menschen die „**in** de zonden blijven, opdat de genade **te** meerder worde.” Een **wedergeborene** ziel **mag** vallen, en valt dwazelijk ; maar zij kan niet in **de** zonden leven. De zonde is haar eene hel — eene hel in zijn conscientie, en „wie kan bij een eeuwig vuur wonen 3” wie zou den „toekomenden toorn niet willen ontvlieden 3” En indien er daarom iemand mocht zijn, die, bij eene belijdenis der levende Godzaligheid, of van hooge waarheden, **in** de zonde leeft, die is geen kind van God ; hij is een kind des duivels, een dubbel geverfde, een drievoudig gedistilleerde huichelaar. Hij heeft de **vreeze** van Jehova niet in zijn harte, want de **HEERE** geeft Zijne vrees in hunne harten, opdat zij van het kwade zouden afwijken. En daarom is een **voortdurend** leven in de zonde, een **zorgeloos** wandelen, een verhard en hollend voortloopen in de **ongerechtigheid**, niet bestaanbaar met de genade Gods in het harte ; want Hij schrijft Zijne wetten in de harten van

Zijn volk, en brengt Zijne bevelen en waarheden in hunne gemoederen, opdat zij dezelve zouden gehoorzamen en opvolgen, en door dezelve geregeerd en bestuurd worden. Laat daarom iemand spreken van den Christus Gods, zoo als het hem goed dunkt, **indien** hij niet weet, waar de Christus Gods zich mede paart, **zoo** weet hij niets van den Christus Gods. Indien vermetelheid in hem heerschappij voert hij weet niets van den Christus Gods, want in een en hetzelfde hart kan te **gelijker** tijd niet den Christus Gods en verharde vermetelheid in **der**zelve heerschende kracht nooit bestaan. Indien hij, zonder schuld en schaamte in bekende zonden voortleeft, **zoo** weet hij niets van den Christus Gods, want de Christus „is openbaard, opdat Hij de werken des duivels verbreken zou.” Indien hij leeft in gedurige hardheid des harten, toeschroeiing der **conscientie**, voortdurende onvruchtbaarheid van gestalte, zonder eenige verteedering, verootmoediging, berouw en vernedering hij is ledig van God den Heiligen Geest. Niet dat wij lange tijden van vruchtbaarheid hebben ; niet dat wij ten allen tijde, die iets recht weten, kunnen treuren over onze doodigheid, koudheid en traagheid ; maar **Gode** zij dank ! **zoo** is het niet *altijd* met ons ; daar zijn tijden van zielsverkwikking, van verlevendiging, van versterking, tijden van bidden en van **gebedsverhooringen**, en deze brengen de ziel uit die onvruchtbaarheid, koudheid en doodigheid, waarin sommigen van ons zooveel wandelen. Maar die het eene jaar na het andere in **eenen onvruchtbaren** toestand ronddoelt, heeft meer overeenkomst met de verdroogde heide der woestijn, dan met het „**veld** dat den Heere heeft gezegend.” Neen ! de Geest van God zal zijn werk volbrengen in de harten van Gods volk, Hij zal hen, hetzij meer of minder, vruchtbaar maken ; Hij zal **zijne** gezegende invloeden in hunne harten uitstorten, en dat zal hun nieuwe schepselen maken.

Doch na dat wij die zaligheid geproefd en gesmaakt hebben, verliezen wij ze ; de zoetheid, de dauw, de zalving en de kracht verdwijnt met haar, en laat onze harten doodig en dor. Maar wij kunnen hier niet rusten, Wij kunnen het oog niet op die verledene bevinding slaan, en zeggen : ik heb dat nu **zoo** en **zoo** vele jaren geleden ondervonden, en ofschoon ik het sedert dien tijd nooit wederom genoot, **zoo** betwijfel ik evenwel mijn **zielestaat** niet, Dit is niet het gevoel en de gewaarwording **eener** levende ziel. Het is waar, hij kan hetzelfde **zoo** maar niet aangrijpen ; daartoe is hij even onbekwaam, als hij onbekwaam is, om **eene** wereld te scheppen; maar die zelfde geest, Die ze eens aan zijne ziele schonk, houdt haar toch zuchtende en biddende naar die bevinding en dat genot; **hij** houdt een verlangen daarnaar in de ziel **en** buiten derzelve bezit maakt **Hij** haar rusteloos, onvoldaan en diep ellendig. En gij nu, slaat **nu** eens

eenen blik op *uwen* dagelijkschen strijd ; wat gaat er **zoo** van tijd tot tijd in uwe ziel om? Vindt gij jaar uit jaar in zonder God en Zijne zaligheid vertroosting voor uw hart? Dan **zijt** gij dood in de zonden, of kunt **gij** daar maanden achtereen **zoo** heen gaan, zonder het verborgene in uwe gebeden bezocht te hebben? — Dan **zijt** gij dood in een belijdenis. Kunt gij u nog vergenoegen met uwe Godsdienst, schoon gij, **zoo** **geduriglijk** vallende, geen enkele zucht, noch uitroep, noch traan of verzuchting in weken of maanden u ontwaart? — Dan vrees ik voor u, of gij niet onder diegenen behoort, waarvan Judas zegt : „zij zijn als **boomen** in het afgaan van den herfst, onvruchtbaar; tweemaal verstorven en ontworteld.” Gods volk is een *ellendig* volk; want „Hij heeft ze gekeurd in de smeltkroes der ellende,” Gods volk is een beproefd volk, want „de Heere proeft de rechtvaardigen en zij zijn rechtvaardigen.” Gods volk is een *biddend* volk; want „Hij stort over hen uit den Geest der genade en der gebeden.” Gods volk is een *hongerend* en *dorstend* volk; want zalig zijn die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid.” Gods volks offert „geestelijke offeranden, die **Gode** aangenaam zijn door Jezus Christus;” en zij hebben **eenen** naam en **eenen** plaats onder die genen, „die God in den Geest dienen, en in Christus Jezus roemen en niet in het vleesch betrouwen.” Wel nu! al deze dingen zijn met de zaligheid gevoegd. Teederheid der consciëntie, kinderlijke vrees, nederigheid der ziel, verbrokenheid des harten, liefde tot de broederen, een christelijken wandel — deze dingen zijn de zaligheid zelve niet, maar zij zijn met de zaligheid gevoegd. „Maar geliefden,” zegt de Apostel, „wij verzekeren ons van u betere dingen, en met de zaligheid gevoegd, hoewel wij **alzo** spreken. Want God is niet onrechtvaardig, dat Hij uw werk en den arbeid uwer liefde zou vergeten.” De **ziel** nu, die waarlijk door den Heere geleerd werd, gevoelt nu en dan — ik zeg niet *altijd* — maar *nu* en *dan* **een** verlangen naar *een* bezoek van **Gods** zaligheid; en bijzonder *intijden* van **be**proeving, in ziekten of doodsangsten, wanneer de dood hem in het aangezicht ziet, in *tijden* dat de Heere hem naar **Zijne** Voorzienigheid in donkere wegen leidt; in *tijden* **wanneer** hij schuld gevoelt, wanneer **veroordeeling** als een zware last op hem drukt; twijfelingen en **vreeze** in zijn gemoed oprijzen, wanneer de satan plaagt, of schuld hem wondt, In deze **be**proevende *tijden*, roept de wedergeborene ziel met **den** **Psalm**-dichter uit : „Bezoek mij met Uwe zaligheid!” Zij wil een bezoek, zij heeft een druppel dier liefde **noodig**; zij moet eene getuigenisse **Gods** hebben, om haar te bemoedigen, te **ver**leven-digen, te versterken en te verblijden.

Gij nu, hebt gij ooit behoefte -gevoeld, om **dēze** bede tot de

uwe te maken? Ik zeg niet met **dezelfde** woorden geweest zijn — ziet eens in uw harte? Kent gij tijden, wanneer **gij in** diepe smart en droefheid, — toen de afgrond riep tot den afgrond,” in de stille nachtwaken, toen geen oog u zag, geen oor u hoorde. dan het alziend oog en het alhoorende oor van God — deze bede voor den Heere — althans zakelijk — uitstortte 3 „Bezoek mij met uwe zaligheid?” Weet gij iets van dat worstelen met God, schier uren lang, dat hij **zoo** uwe zielen zoude bezoeken? Weet gij daar niets van, dan is het bezoeken van God met Zijne zaligheid u ook onbekend, want „de **HEERE** zegt, daarenboven zal Ik hierom van het huis **Israëls** verzocht worden, dat ik het hun doe; „zoekt en gij zult vinden,” en daarom is er dan een zoeken vóór er een vinden is. Velen kunnen zich vroolijk stellen met over **Gods** zaligheid te spreken, schoon zij den weg, om dezelve te verkrijgen, niet willen bewandelen, velen zeggen, dat het **hooren** van **Jezus** en van het heil, dat in Hem is, hen streelt, maar zij wenschen niet te **hooren** van het inwendige werk, waardoor God den mensch uitkleedt en ontleedigt, om hem **zoo** voor de openbaringen van **Jezus** en Zijn heil geschikt te maken. Maar dit juist is het, wat eene levende ziele begeerd te **hooren**. Hij begeert het werk van God in het zondaars hart uitgeschetst, hij wil zijne bevinding aan het licht gebracht hebben; hij zou gaarne weten, of hij door **Gods** vinger is aangeraakt, en of de voetstappen des **Alleenheiligen** in zijne ziel staan ; en daarom vraagt hij telkens: „Heeft God dit gewrocht ? hen ik door *Hem* dat gene geworden, wat ik ben? Begon ik met God, of begon **God** met mij„? — Hoe was het, en wat is er sedert dien tijd gebeurd?” **En** o! welk eene blijdschap smaakt zijne ziel, wanneer de Heilige Geest getuigenis geeft dat het werk recht, echt en wezenlijk is. Het doet zijn hart van blijdschap huppelen, wanneer de Geest met zijnen geest getuigt, dat hij een kind van God is, en dat hij, eens bevrijd zijnde van het lichaam der zonde en des doods, eene woning in de Hemelsche heerlijkheid bereid zal vinden, waar hij zijne Geliefden van aangezicht tot aangezicht eeuwig kan aanschouwen.

„Opdat ik aanschouwe het goede Uwer uitverkorenen.” Daar is een zeker *goed*, dat aan **Gods uitverkorenen** toebehoort. En het goede is **niets** anders, dan elke zegen, dien de eenige Werkmeester van het goede aan hen geeft, „Niemand is goed dan Eén, namelijk God ;” en alles wat Hij daarom geeft, „zijn goeden gaven en volmaakte giften, afdalende van den Vader der lichten, bij Wien **geene** verandering is, noch schaduw van omkeering.” God geeft het goede aan Zijne uitverkorenen. Komt, laat ons iets van dat goede **beschouwen**. Eene teedere **conscientie** met ons om te dragen, dat is iets van dat goede. — Het is eene goede gave

van **God eene** conscientie te hebben die **teeder** gemaakt is, om **de** zonden te **gevoelen**, kleine zonden, gelijk **zij** gewoonlijk genoemd worden, hartzonden, zonden met gedachten, bespiegeling, verbeelding, zonden die geduriglijk **van** den bodem eens zondigen harte opwellen, Het is eene goede gave eene **conscientie te bezitten**, dat van **wege** de boosheden van ons hart **geduriglijk** zucht, treurt en smart gevoelt ; **en** niemand dan God kan dit **teeder** hart geven. Eene conscientie in ons binnenste om te dragen, die met het bloed des Lama is **besprengd** en geheiligd, **van** de schulden ontdaan, van de vuilheid **gewasschen**, en waarin geplant is : eenvoudigheid, nederigheid,- Goddelijke oprechtheid. en het alleen gezet te hebben **op** de eer en verheerlijking des **Heeren** dat **is** eene anders goede gave der uitverkorenen. Vurig begeerende en verlangende te zijn naar het wel behagen **Gods**, — dat is een goed ding ; niets te kunnen vinden, dat ons wezenlijk verzadigen kan, dan alleen God : buiten Zijne vrede **geenen** vrede te kunnen vinden, en buiten Zijne zaligheid, van geen heil te willen weten — **dat** ons niets kan verzadigen, dan Zijne genade, **dat** is „eene goede gave” die God aan Zijne uitverkorenen geeft, Het kwade te vlieden, zich af te zonderen van de wereld, gemeenschap met den **Heere** te oefenen, onze harten voor hem bloot te leggen, onze behoeften, **nooden**, lasten, moeilijkheden, beproevingen en verzoekingingen Hem op te dragen en **voor te stellen**, dat is „eene goede gave”. Om te ondervinden, dat God een toegenegen oor heeft om ons te **hooren**, een hart om **over** ons te bewegen, en eene hand om te ondersteunen — dat is „eene goede gave”.

Doch **Gods** volk heeft behoefte om dit „goede te **aanschouwen**”. „**Opdat** ik aanschouwe het goede Uwer uitverkorenen”. Zij **begeeren** het met hunne eigene **oogen** te zien, met hunne eigene **ooren** te **hooren**, met hunne eigene handen te tasten, en met hunne eigene harten te genieten. „**Opdat** ik aanschouwe het goede Uwer uitverkorenen” ; om daardoor aan het kwade ontrukkt, vertroost, gezegend en verblijd te worden ; om daardoor hunnen onwaardigen naam in het boek des levens te zien, om daardoor hunne **zielen** verkwikt, bevochtigd en verfrischt te mogea gevoelen, als met de **stroomen** van **Gods** goedertierenheden, om daardoor gevoed en gelaafd te worden, als met honig en honigzeem, waarin voor hunne zielen eene bestendige verzadiging ligt, en „een vrede, die alle verstand te boven gaat”. Dit is het „goede” van **Gods** uitverkorenen ; om „**verzadigd** te zijn van de goedgunstigheid, en vol van den zegen des **Heeren**.” („Smaakt en ziet, dat de Heere goed is !”) — om te weten, dat **Hij** goed, vriendelijk en genadig is ; dat Hij aan onze zijde is, en Waken zal tegen alle leed of schade die ons zou kunnen treffen, en dat „alle instrument, dat tegen ons bereid wordt,

niet zal gelukken" ; te weten, dat alle deugden **Gods** en volmaaktheden ons te goede zullen **zijn** en blijven -- Zijne sterkte, Zijne wijsheid, Zijne almacht, Zijne getrouwheid, Zijne liefde en **Zijne** rechtvaardigheid en dat **zoo** Hij voor ons is, niets tegen ons kan **zijn**. Dit is het „goede van **Gods** uitverkorenen te aanschouwen,” — wanneer de Heere ons de schillen van de **oogen** doet vallen, dezelve „zalvende met oogenzalf,” waardoor wij alleen het innerlijk bestaan, de schoonheid en de diepte daarvan kunnen bemerken, en hetwelk onze zielen zegent, uitbreidt en daarvan vervult.

Zoo het „goede van **Gods** uitverkorenen te aanschouwen”, is geheel wat **anders**, dan hetgeen' wij van Bileam lezen : „Ik zal Hem zien, maar nu niet ; Ik zal Hem aanschouwen, maar niet nabij”, Hij zag Hem **met** het oog der profetie, der bespiegeling en der verbeelding, maar Hem te zien met het oog des **toe-eigenend** geloofs en toegenegenheid, wanneer zij Bern als het wezenlijke voorwerp des geloofs ziet en omhelst. Wanneer gij iemand aanschouwt, dien **gij** lief hebt, hetzij **eenen** ouden vader of eene bejaarde moeder, een dierbare echtgenoot of een beminnelijk kind, **hetzij** zwak of sterk, liefelijk, **teeder**, of hoe zij er ook mogen uitzien, hun wezen, hunne voor u **zoo** **beminnelij** ke gedaante, trekken zoozeer uwe **oogen**, dat gij u niet, met hen gedurig aan te zien, kunt verzadigen, maar uwe **toegenegenheden** **tot** hen worden daardoor gaande gemaakt, uitgehaald en ontstoken. Dit aanschouwen is van een zeer verschillenden aard, bij het zien van **eenen** vreemden of onbekenden persoon, of bij het aanschouwen van een beeld. Zoodanig is het verschil tusschen het zien van de geestelijke dingen, enkel in de bloote letter van het Woord, met het oog des **verstands**, der bespiegeling en der verbeelding, en in het aanschouwen van dezelve, met het oog des geloofs, — dat oog, hetwelk gezalfd is met de oogenzalf des **Geestes**, dat oog, **waarvan** bef deksel is weggenomen. Daarom **zeide** Jezus tot Zijn volk : „De wereld zal Mij **niet** meer zien; maar **gij** zult Mij zien, want Ik leef, en gij zult ieven”. „Die het kwade doet, heeft God **niet** gezien”. Daar is een zien van Hem als den Onzienlijken, gelijk wij van Mozes lezen : „door het geloof, — hield hij zich-vast, als ziende den **Onzienlij** ken”. **Daarom** is het aanschouwen van het goede van **Gods** uitverkorenen niet dat zien, waarvan de Heere spreekt, bij **Lukas**, zeggende : „**wanneer** **gij** zult zien Abraham en **Izaak**, en Jacob, en al de Profeten in het Koninkrijk **Gods**, maar u lieden buiten geworpen”, Het is niet dat aanschouwen van eene weltoebereide tafel met aanzittende gasten, terwijl gij daarvan **zijt** buitengesloten. Neen, eene wedergeborene ziel heeft behoefte om „het goede van **Gods** uitverkorenen” in zich **zelve**n, **te** aanschouwen,” te gevoelen, te kennen en daarvan de genietingen in

zijn binnenste te ondervinden, Een zoodanig gezicht van „het goede” kan hem alléén vergenoegen, En indien hij hier beneden „het goede van Gods uitverkorenen” zoo eenigzins mag aanschouwen, zoo zal hij hier namaals eene eeuwige verzadiging aan Gods rechterhand daarvan genieten, „Opdat ik aanschouwe het goede Uwer uitverkorenen.”

Zaagt gij ooit eenig goed in Gods uitverkorenen? „O! hoe goed zijn uwe tenten Jacob! uwe woningen Israël!” „Hebt gij nooit eene begeerte gevoeld, om één van die gezegenden des Heeren te zijn? Alle kinderen Gods zien dat er een goed is in Gods uitverkorenen, bijzonderlijk aan hen zelve, en dat zij daarnaar zuchtende en verlangende zijn.

Maar, zullen misschien sommigen zeggen, had de Psalmist toen hij deze woorden schreef, dat goede nog nooit gezien? — Wel zeker, had hij het gezien; hij had behoefte, om het bij vernieuwing te aanschouwen: hij had dat uit het gezicht verloren, het zoete daarvan was mede verdwenen, de oude schillen verdonkerden weer de oogen, en hij behoefde opnieuw „oogenzalf.” Zoo ook met ons: Wij hebben het goede van Gods uitverkorenen aanschouwd, wij gevoelden onze genegenheden derwaarts getrokken en spraken tot God met een hart, dat door liefde getroffen was, Wien heb ik nevens U in den Hemel! Nevens U lust mij ook niets op aarde!” Dat was een zoete voorsmaak des Hemels. Maar al deze aangename zielsverheffingen werden bewolkt; daar kwam een damp en nevel over, en zoo werden zij voor ons gezicht verborgen, Nieuwe zonden veroorzaakten nieuwe schuld; en duisternis, doodigheid, twijfelingen, verzoeking, vreeze en angsten van onderscheiden soort openbaarden zich, en het werd donker voor onze oogen. Doch hierdoor was het verledene niet vergeten; de plechtige oogenblikken, waarin wij met God wandelden en met Hem spraken, gelijk eenen man met zijnen vriend spreekt, en die aangename gewaarwordingen, die Zijne tegenwoordigheid in ons teweeg bracht, zijn daarom niet uit het geheugen gegaan, Hoe verduisterd, hoe doodig, hoe mismoedigd, hoe beproefd, hoe verhard, hoe geplaagd en verzocht wij ook zijn, dat verledene heugt ons nog. En daarom de zoetigheid kennende die de aanschouwingen van het goede van Gods uitverkoren medebrenge, zoo begeeren wij op nieuw dat gezicht, wij verlangen opnieuw dat Hemelsche banket, „Dat ik aanschouw het goede Uwer uitverkorenen.”

„Opdat ik mij verblijde met de blijdschap Uws volks.” Nu wat is de blijdschap van Gods volk? Gezaligd te worden zonder geld en zonder prijs! gezaligd te worden door genade — door vrije, rijke onderscheidene genade, zonder de minste onzer werken, buiten een stofje van de verdiensten van het schepsel,

zonder iets dat uit het vleesch is. Dat is de „blijdschap van Gods volk,” dat zij zich in VRIJJE GENADE mogen verheugen; — eene genade, die eene rijke bron van zonden en ongerechtigheden verre overvloedt; eene genade, die over de verschrikkelijke kwaden en boosheden van ons hart zegevierende heerscht. Het is genade, dat het harte des menschen „verblijdt,” O! zoete genade! gezegende genade! wanneer zij onze taak te gemoet komt en onze zielen treft, O! welk eene hulp, welk eene sterkte, welk eene rust voor onze arme, tobbede, zwoegende en arbeidende ziel, wanneer zij mag ondervinden, dat genade al het werk heeft verricht; als zij mag gewaar worden, dat door den Heere Jezus Christus de genade aan het kruis heeft getriumfeerd, als zij mag weten, dat er niets wordt gevraagd, dat er niets meer wordt begeerd, dat er niets meer is te doen. Het is een volkomen en volmaakt, een vervuld en volbracht werk. O! liefelijk geluid, voor eene arme, worstelende, tobbede, werkende, schuldige en veroordeelde ziel! O! aangename troost voor eene zwaar beladene consciëntie, die dag en nacht kermt en zucht onder den last der zonden! O! aller beminlijkste tijding voor eene aan de deur der wet gebondene en gekluisterde ziel, die zwoegt en slooft om de boot behouden aan den oever te brengen, schoon hij bemerkt, dat iedere golfslag hem daar verder van afvoert. O! aanbiddelijke afkondiging voor eenen afwijker, die gelijk een gebrokene boog zijne pijlen ter zijde schiet, van God is afgekeerd, en schuld en toorn over zijne ziel bracht. O! zoet geluid voor elken wanhopenden zoon en elke wanhopende dochter van den Koning der koningen. O! zoet geluid, voor elken zwakken pelgrim, voor elken verminkten krijgsknecht, voor elken door den storm geslingerden zeeman, die op de zee rondrijft zonder huis en zonder maagschap. Liefelijk geluid! te rusten in Christus, en in Christus alléén en zaligheid te vinden in Hem „zonder geld en zonder prijs.” Niets te betalen, Hij heeft alles betaald; niets te doen, Hij heeft alles gedaan; niets te werken, Hij heeft al het werk voleindigd, en eene eeuwige gerechtigheid aangebracht, om de naakte een schuldige ziel te bekleeden en te bevrijden. O! liefelijk geluid, wanneer dat het hart mag raken, de consciëntie mag roeren, en in onze zielen uitgestort wordt.

Dit is „de blijdschap van Gods volk,” dit maakt hunne harten verblijdt, dat het werk is volbracht, dat de strijd is volstreden, dat de kerk van God „van des Heeren hand dubbel ontvangen heeft voor al hare zonden;” dit zijn de vertroostende klanken, waarmede God „Zijn volk vertroost,” dit maakt het volk verblijdt, en hunne harten huppelen en springen op van vreugde. Is uw hart op het vernemen van deze klanken nooit verheugd geweest? Alleenlijk maar een oogenblik? Klonk genade

nimmer zoet in uwe ziel, en op het vernemen der **blijmaar** doen huppelen van vreugde? Indien het **zoo** is, dan weet gij iets van „de blijdschap van **Gods** volk,” O! zij verblijden zich niet, omdat zij hunnen plicht volbracht hebben, omdat zij **gebeden** hebben; omdat **zij** in hunnen bijbel gelezen hebben, **Öm**-dat zij gezet in **Gods** bede huis verschijnen, omdat zij als ledematen van **Gods** kerk zonder opspraak leven; maar zij verblijden zich, omdat zij *gezaligd zijn door genade* — door genade, die de grootheid hunner zonden verre overtreft. En niets dan dat alleen kan of zal ooit hun hart verblijden.

Eene wedergeborene ziel nu heeft behoefte en begeerte zich in deze blijdschap te verblijden, „Opdat ik mij verblijde met de **blijdschaps** uws volks.“. Hoe verblijden? — door daarvan een deelgenoot te zijn. Immers **wij** lezen, dat het mogelijk is, alle deze dingen te aanschouwen, en dat wij evenwel daarvan verstoken zijn. God zegt bij Jeaaja : „**Ziet**, mijne knechten zullen juichen van **goeder** harten ; maar gijlieden zult schreeuwen van weedom des harten, en van verbreking des **geestes** zult gij huilen,” Welk eene ziel doorsnijdende **gedachte** voor eene arme, beproefde en verzochte ziel! — **genade** te zien en nochtans te gevoelen, haar niet te bezitten ; dezelve te aanschouwen en onbekwaam te zijn, het aan te grijpen; dezelve in anderen te bemerken en het te vergeefs in. zich **zelve** te zoeken ; **te weten** dat die en die recht is, „**wat** het volk is,” wie de dienaars des **Heeren** zijn, wat de weg **is**, en echter door twijfelingen en **vreeze**, moeiten en verzoeking, beproevingen en angsten, geen aandeel voor zich **zelve** daarvan te zien. Er zijn velen van **Gods** arme kinderen, die weten wat waarheid is, en genegen zijn dezelve te **hooren**, die het volk van God kennen, die **genade** in. anderen zien, en nochtans **geene genade** in zich **zelve** te zien. Maar al dezulken **begeeren** zich „te verblijden met de blijdschap van **Gods** volk.” „**Och!**” zeggen zij, dat die blijdschap ook de mijne ware, dat zij mij mochten bezoeken, dat zij in mijn hart kwame, opdat ik mij daardoor mocht verkwikken en verlustigen, en mij mocht verheugen, omdat ik ze persoonlijk voor mij **zelve** bezit. Gij ziet, dat de Psalmist dezelfde gewaarwordingen had. Sommigen **uwer sluiten** zich **zelve** mogelijk buiten, en zeggen : „**Ik kan geene** genade in mij **zelve** ontdekken, ik zie dat er aan dezen en genen **genaden** is verheerlijkt, maar ik kan in mij geen kenmerk ontdekken van datgene, wat ik **zoo** gaarne en **zoo noodzakelijk** in mij zou bevinden.” Welnu, David was hier. Waarom zegt hij: „opdat ik mij verblijde met de blijdschap Uws volks,” indien hij zich te dier tijd verblijde? Want indien hij die blijdschap op dat oogenblik genoten had, hij zou er niet om gebeden hebben ; de woorden zelve wijzen aan,

dat **hij** toen het genot miste. Hij was in duisternis, en begeerde licht ; hij was doodig en begeerde levend te zijn; hij was in droefheid en begeerde zich te verblijden; hij was op een **pad**, dat er gansch ellendig en om moedeloos te worden uitzag, en hij begeerde daarvan bevrijd, daarvan afgebracht te worden, en zich met „de blijdschap van **Gods** volk te verblijden.”

„Opdat ik mij beroeme met Uw” erfdeel,” De kerk is Christus erfdeel. Hij kocht haar met Zijn eigen bloed; zij was in gevangenis, maar Hij stortte Zijn dierbaar bloed, om haar te verlossen en bevrijden.

Dit erfdeel roemt, „Opdat ik mij *beroemde met Uw erfdeel*,” En . in wien roemt zij ? Zij roemt in haar heerlijk **Verbonds**-Hoofd. Zij beroemt zich niet in zich zelve, in hare vroomheid, Godsdienstigheid, sterkte of gerechtigheid. — „Een wijze beroemde zich niet in zijne wijsheid, en de sterke beroemde zich niet in zijne sterkheid ; een rijke beroemde zich niet in zijnen rijkdom; maar die zich beroemt beroemde zich hierin, dat hij verstaat, en Mij kent.” „Die roemt, **roeme** in den **Heere**.” Zich te beroemen in haar heerlijk **Verbonds**-Hoofd, dat is de eenige roem voor de kerk; roem in Christus en in Christus alléén ;— **zij** beroemt zich in Zijne sterkte, in Zijne liefde, in Zijn bloed, in Zijne genade en in Zijne gerechtigheid; en daarin zich te beroemen, doet haar zelve zich met schaamte bedekken. Wanneer de mensch niet eerst van al zijne eigene heerlijkheid geheel is ontdaan, zsl **hij** zich nooit in Christus beroemen. De kroon der eere en heerlijkheid kan nooit op het hoofd van het eigen ik en op **het** hoofd van Christus te gelijk geplaatst worden. Daar is geen spreken ; ik heb dit of dat, door mijne eigene sterkte en vermogen voortgebracht **geene**, eigene krachtsinspanningen en oefeningen worden met eere bekroond. Een mensch die zich in Christus zal beroemen, moet in zich **zelve**n met schaamte en verfoeiing bedekt zijn. Hij moet in zijne gewaarwordingen vernederd worden, hij moet zijnen mond in het stof hebben **leeren** steken ; hij moet zich voor God in stof en aasche verfoeien ; hij moet **zich zelve**n beschouwen, als „de grootste der zondaren,” en „de allerminste aller heiligen,” hij moet zich **zelve**n kennen en gevoelen waarlijk een ellendige te zijn. En dan, wanneer hij **zoo** in het stof der vernedering gebracht is, indien een gezicht van de heerlijkheid des **dierbaren Verlossers** zijn oog trekt en zijn hart Öntvlamt, — dan beroemt hij zich in Hem en in Hem alleen en het gansche „**erfdeel Gods**” beroemt zich in Hem ; het kan zich nergens anders in beroemen, en haar hoogste streven bestaat daarin, dat het alle eer en’ roem der **zaligheid**, van het begin tot het einde toeschrijft aan Hem, Dien Ze alleen rechtmatig toekomt.

Deze en dergelijke zijn de gewaarwordingen van eene wedergeborene ziel. Zijn zij ook de uwe ? O ! zegt hij : „Gedenk mijner o **Heere!** naar het welbehagen tot Uw volk, bezoek mij met Uwe zaligheid; opdat ik **aanschouwe** het goede Uwer uitverkorenen, opdat ik mij verblijde met de blijdschap Uws volks; opdat ik mij beroeme met Uw erfdeel.” Verlangde uw hart nooit om één van hen te zijn ? is al uw **streven en** oefenen, om onder dat getal te **komen**, en bij de handen afgebroken? Is al uw hoop in u **zelven** dienaangaande afgesneden geworden ? En dan, wanneer het gansch donker en zwaarmoedig was, en het in alles met bitterheid vervuld was zijt gij toen door den **Heere** uit het stof en den drek verheven geworden, om bij de prinsen **Zijns** volks te zitten, om den troon der heerlijkheid te **beërven** door Zijne genade? Dan weet gij iets van de zaak. „ De verborgenheid des **Heeren** is met u, en Hij heeft u Zijn verbond bekend gemaakt.”

Maar sommigen uwer zullen het mogelijk zoo ver niet brengen. Zij komen tot de begeerte, maar niet tot het begeerde antwoord; zij komen tot het zoeken, maar niet tot het vinden; zij komen tot het kloppen, maar vinden de deur niet opgedaan ; zij komen tot het gevoel van schuld, maar niet tot de vergiffenis ; zij komen in slavernij, en zien **geene** vrijheid. Wel, gij zijt in den weg. Het is barmhartigheid in den weg te zijn. Abrahams knecht was in den weg toen hij in het huis **van** den broeder **zijns** **heeren** gebracht werd: Welk eene genade, op den rechten weg te **zijn!** Welk eene genade, de **vreeze** des **Heeren** in het harte te hebben, „als het beginsel der wijsheid !” Het is **eene** genade, eene **conscientie** te hebben, door den Heiligen Geest **teeder** gemaakt! Het is **eene** barmhartigheid van **wege** **uzelven** vermoeid en belast te zijn — eigenwaan en eigenliefde met uwe gerechtigheid te verloochenen — als een arme bedelaar zoekende en pleitende te zijn, om de openbaring van den Zoon van God aan de ziel!

Nu moet ik den standaard nog eens zeer laag zetten, (dat is te zeggen, **zoo** laag, als het volgens **Gods** **Woord** mag) om **al** de wedergeborenen in dezelve op te nemen. Verontrust u niet waarmede uw ‘hoofd opgevuld is; dat is van minder belang, ziet bepaaldelijk wat in uw harte omgaat. Daar is de **plaats**, waar het op aankomt, want „**daaruit** zijn de **uitgangen** des levens.” Is het fundament goed, dan is alles wel. En dat fundament is, „**de vreeze** **Gods,**” want die is „het beginsel der wijsheid,” Is die in **uwe** **ziele** ? Is zij in u geopenbaard, „als de fontein des levens, om af te wijken van de strikken des doods ?” — dan hebt gij in u eeae bron van leven, waardoor gij van het kwade afwijkt. Deze fontein gaat uit in gebeden, smeekingen, verzuchtingen, kermingen, hijgingen en verlangen.

Zij doet **begeeren** naar de tegenwoordigheid des **Heeren**. Zij brengt steeds **iets** levends voorts; (want het is **eene** fontein des levens) levende gebeden, levende begeerten, levende gewaarwordingen, levende kermingen en verzuchtingen. Zij scheidt het harte af van het kwaad, — van kwade leeringen, oefeningen, van wereldlingen **en** naam-Christenen — en brengt de ziel in eenvoudigheid en oprechtheid zoekende naar Christus, en naar Hem **alléén**, en roept met **eenen** ouden martelaar uit: „**Niemand** dan **Christus** **Niemand** dan **Christus** !” En hij die zoekt, zal gewisselijk vinden ; want de Heere heeft gezegd: „die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen.”

AMEN.

EENE VRAAG VAN GOD AAN DE ZIEL.

LEERREDE OVER HOSÉA 6: 4a. „ WAT ZAL IK U DOEN, O EFRÄÏM.”

Ik ken geen gedeelte van de Heilige Schrift, dat **zoo** moeielijk is te verstaan, als het boek van Hoséa. Het is moeielijk, om het in zijne letterlijke beteekenis te verstaan, en nog **moeielijker**, indien al mogelijk, om derzelve geestelijke beteekenis recht te vatten. Het is in zijne letterlijke beteekenis moeielijk, omdat wij **zoo** weinig van de geschiedkundige omstandigheden van Efraïm, (of Israëel) weten, onder welke deze profetiën geschied zijn ; en derzelve geestelijke en bevindelijke zin is moeielijk te vatten, omdat Efraïms onderscheidene karaktertrekken zeer verstrooid in dit boek zijn opgeteekend, hetwelk het samenbrengen van eene geheele en juiste beschrijving hoogst bezwaarlijk maakt. En echter kunnen weinige woorden van den letterlijken zin **dezes** boeks ons den weg banen, om de geestelijke meening daarvan eenigszins te vatten.

En welke zijn de geschiedkundige omstandigheden waaronder **de** profeet Hoséa deze profetiën schreef? Zij werden **grootendeels** gericht tot Israëel, dat is, tot de tien stammen, die onder de regeering van Jerobéam van Juda afvielen, en die, kort na de profetiën van Hoséa, door Salmanezzer, den koning van **Assyrië**, gevankelijk werden weggevoerd. Het was daarom kort voor hunne ballingschap, dat Hoséa tot de tien stammen, bekend onder den **naam** van Efraïm (omdat die de aanzienlijkste onder hen was) deze profetiën richtte.

Maar vestig& wij Onze aandacht op de geestelijke meening van dit boek, dan vinden wij **eene** veel diepere **beteekenis**, dan enkel eene bloote aanspraak aan de tien stammen. Wij vinden daar een karakter, een geestelijk karakter voorgesteld, en onder den naam van Efraïm beschreven; en wie en wat dit geestelijk karakter is, zal het onderwerp van **eenig** onderzoek voor ons uitmaken.

Het leidt geen twijfel, of hier wordt een kind van God, onder den naam van Efraïm, voorgesteld ; want de beloften, die wij hier opgeteekend vinden, zijn **zoo** groot en heerlijk, dat niemand, dan eene levende ziel **daarmede** bedoeld kan worden ; evenwel een kind van God, onder bijzondere omstandigheden, en in **eenen** bijzonderen staat. Laat ons daarom dienaangaande eenige karaktertrekken van Efraïm zoeken bijeen te **verzamelen**.

1. De meest in het oog loopende en bijzonder onderscheidende karaktertrek van Efraïm schijnt geweest te zijn, „dat hij een afwijker” was. Wij lezen daarom Hoofd. 4: 16 ¹⁾ „Israël is onbandig, als een onbandige koe” en in Hoofd. 14 : 5 vinden wij deze belofte aan hem toegezegd ; „Ik zal hun lieder afkeering genezen, Ik zal hen vrijwilliglijk liefhebben.”

2. Deze afwijkingen van Efraïm waren de dadelijke oorzaken van al zijne andere snoode verkeerdheden ; vandaar was hij een afgodendienaar, Hoofd. 4 : 17. „Efraïm is vergezeld met de afgoden.” Afgoderij is de bron van afwijkingen. Want zoodra wij de springader des levenden waters verlaten, houwen wij ons zelven bakken uit, gebrokene bakken, die geen water houden” ; zoodra loopen wij in onze begeerten de afgoden niet na, of de afwijkingen beginnen; en wanneer de afwijkingen eerst vat op ons hebben, maken zij krachtigen voortgang.

3. Een andere trek, ten aanzien van Efraïm in dit boek opgeteekend, was, dat hij zich vermengde met de wereld, Hoséa 7 : 8. „Efraïm die verwacht zich met do volken.” Hij was verstrikt geworden in de wereld, had het gezelschap van Gods volk verlaten, en was met hen, die geen vreeze Gods voor hunne oogea hadden, in nauwe betrekking geraakt. Zoo was zijn hart verhard, en zijne conscientie verstokt geworden ; en hij was gelijk aan „een koek, die niet is omgekeerd.” — Welk een verbazend en tref-fend zinnebeeld! Hij was in alles niet enkel deeg, dat door de hand van God gekneet was; hij was ook in zijn geheel geen brood, zoodat het goed bruikbaar voedsel kon genoemd worden ; maar hij was aan den eepen kant verbrand en aan den anderen kant was hij nog deeg; hij was noch goed voor God noch voor menschen ; hij voegde niet bij de wereld en evenmin bij de Kerk, „Vreemden” -zegt ons het 9de vers — „verteren zijne ‘kracht, en hij merkt het niet”. Daar was, — om mij zoo eens uit te drukken — eene verborgene opdrogiag in zijn gestel ; hij was zoo verstrikt in de wereld ; en zoo in het zin- en zienlijke verward, dat deze vreemden, als eene kwaal in zijn levensbestaan, „al zijne krachten verteerden, — ook is de grauwigheid op hem verspreid”. De krachten zijner jonkheid waren verdwenen, en zijn aangezicht vertoonde de rimpel des ouderdoms, en evenwel — „hij merkte het niet”.

Deze enkele trekken, die ik, zoo de tijd het mij toeliet, met velen zou kunnen vermeerheren, bewijzen ons, dat het karakter van Efraïm deze kenbare trek had, dat hij een afwijker was. Zijn hart was, gelijk zoo velen van des Heeren volk, door de bedriegelij kheid der zonden verhard geworden. Het weinige

1) In de Engelsche overzetting staat letterlijk: „Israël glijdt achterwaarts als eene terugwijkende” — afwijkende — „vaars.”

gevoel dat hij nog bezat, was slechts voor een oogenblik en voorbijgaande, gelijk „eene morgenwolk en vroegkomende dauw”. Zoo dat de bedeeling van Gods voorzienigheid ten goede, en de oordeelen Zijner gramschap ten kwade op hem weinig uitwerking hadden; en daarom zegt de Heere in de woorden van onzen tekst : „Wat zal ik u doen, o Efraïm !”

De Heere spreekt hier in de taal van een teeder vader. Bij voorbeeld : Een vader heeft eenen losbandigen zoon, die opwassende, zijne eigene wegen gaat, en over wien de vader zijne oorspronkelijke heerschappij verloren heeft. Om zijn vorig gezag te herwinnen, ontvangt hij hem met de grootste teederheid, maar dat heeft geene uitwerking ; hij neemt strengere maatregelen te baat, en ook dezen zijn vruchteloos; somtijds houdt hij zich van verre, maar dat verandert den weg zijns zoons niet ; dan is hij vriendelijk maar ook luistert de zoon niet naar deze vaderlijke stem. En hoewel de zoon somtijds eenige bewegingen in zijn gemoed mag gewaar worden, en het plan heeft, om zijn losbandig en tegen zijnen vader rebelleeroud leven te veranderen, het is „eene morgenwolk”, die weldra weer verdwijnt ; ja, vaderlijke beloften en bedreigingen, zij zijn allen vruchteloos. Nu is de vader radeloos en zegt: „ Wat zal ik met hem doen? Wat zal ik meer aan hem beginnen ? — Welk eenen weg ik ook met hem insla, wat middelen ik beproef, zij zijn allen vruchteloos ; hij is en blijft altijd dezelfde weerspannige zoon, en alles wat ik doe, het schijnt van geene uitwerking te zijn”.

In dezen zin zouden wij de woorden van onzen tekst eene redetwist kunnen noemen, als of God met Efraïm redeneerde, de zaak overdenkende, en zeide: „ Wat zal ik vervolgens beginnen? Welken weg zal Ik nu inslaan ?”

Maar daar is eene andere meening van het woord, dewelke ik mijns inziens moge opnemen, zonder de oorspronkelijke beteekenis geweld aan te doen, en die is, eene vraag, — Wat zal Ik u doen ? Zeg Mij, wat zal het zijn? en Ik zal het doen.

Wanneer wij dan onze tekstwoorden beschouwen : „Wat zal Ik u doen, o Efraïm?” eerst als eene redetwist en vervolgens als eene vraag, dan moge het zijn tot onzer stichting, onder de genadige voorlichting des Heiligen Geestes, naar dat Hij het met kracht tot onze harten zal brengen.

I. „Wat zal Ik u doen, o Efraïm.?” Wij moeten niet veronderstellen, dat wanneer de Heere deze vraag aan Efraïm doet, Hij dan onwetende is, welken weg in te slaan, want „de Heere zijn al Zijne werken van eeuwigheid bekend.” Maar de Heere spreekt hier met Efraïm, gelijk een mensch met zijnen naasten spreekt; want die redeneertrant vinden wij overvloedig in des Heeren Woord opgeteekend. Hij verwaardigt Zich om de taal

der menschen op Zijne heilige lippen te nemen. **Zoo** lezen wij dat Hij spreekt **van zijne** armen, of handen, of **ooren**, of andere **deelen** van het **menschelijk** lichaam; **zoo** ook hier neemt **Hij** de taal der menschen aan, alsof hij in twijfel sfond wat **nu** verder te beginnen : „Wat zal Ik u doen, o Efraim ?”

Maar helaas ! wanneer wij in dien **afwijkenden** staat **verkeeren** — en ik zou dien man wel eens willen weten, die hier niet diep schuldig voor den Heere staat — schijnt ons niets dan **den** Heere Zelf te kunnen bewegen. Wij kunnen zware verdrukkingen hebben, maar deze brengen op zich zelve ons niet nader tot Hem; zij maken vaak den opstand' **van** onze harten nog **groot**er, maken ons gemelijk en knorrig, en vermeerderen onze natuurlijke verkeerdheden, **Zoo** lezen **wij** bij Jes. 57 : 17 : „Ik was verbolgen over de ongerechtigheid hunner gierigheid, en sloeg hen; Ik verbergde mij, en was verborgen ; evenwel gingen zij af keerig henen in den weg huns harten”. Gelijk een halstarrig kind, door de roede van zijne ouders eer verbroken dan veranderd kan worden ; **zoo** kan God in den weg Zijner voorzienigheid, ons door beproeving en verdrukking als vermorselen, maar onze harten zullen, buiten Zijne onwederstaanbare genade, niet verbroken worden, om in boetvaardigheid en Goddelijk berouw voor Hem neder te vallen. **Zoo** ook aan den **anderen** kant, kunnen **Gods** gunstbewijzen, zegeningen en weldaden in den weg Zijner Voorzienigheid, ons niet van ome **afwijkingen** terugbrengen ; al gaf Hij ons de begeerte **onzes** harten in het natuurlijke, al gelukten **Öns** ook al **de voornemens**, die wij opvatten, het zou op zich **zelve**n ons niet **speenen** aan de afgoden, noch ons doen uitroepen : „**Wat** heb ik meer met de afgoden te doen!” ¹⁾ Daarom; hetzij de storm des **tegen**-syoeds blaast, of de zon des voorspoeds in het aangezicht schijnt, de **afwijker** gaat steeds zijnen **snooden** weg en verandert de verkeerdheden **zijns** harten niet.

II. Doch daar is ook eene andere beteekenis in de woorden van onzen tekst, en dat is, **eene vraag** of onderzoek hetwelk het bijzonder oogmerk mijner overdenking zal uitmaken. Het is alsof de Heere **zeide** : „**Kom** Efraïm! **Kom** tot Mijnen troon ; zeg **Mij** en vertel **Mij**, alles wat in uw hart is; verklaar **Mij** ongeveinsd en vrijmoedig al uwe zielsbehoeften, die **gij** begeert vervuld te hebben; zeg **Mij** en vertoou **Mij** al de begeerten, die zich in uw binnenste verheffen en opdoen: **Wat** zal ik **u** doen, o Efraïm?”

Wanneer de snoode **afwijker** slechts maar eene kleine **verteedering** ontvangt — en de Heere verteedert hem **somtjids**,

1) Hoofd. 14 : 9. Heeft de Engelsche overzetting: Efraïm (zal zeggen): Wat heb ik meer met de afgoden te doen ?

gelijk wij Hoofdst. 14 : 6 lezen: „Ik zal Israël zijn als de dauw,” — wanneer de dauw des Geestes in het hart van den **afwijker** valt, dan vermurft, **verteedert** en verbreekt bij hem ; want de heeling zijner afwijkingen geschiedt niet anders, dan wanneer de Heere **zijn** hart geheel **vermorselt**. En wanneer Hij dan Efraïm voor Zich roept en vraagt: „Wat zal ik u doen?” welk een laag en breed smeekschrift heeft Efraïm **dan** niet in **te leveren ! Want** wil de Koning zijn oor aan hem **lenen, zoo** stort Hij zijn gansche hart voor Hem uit. En mag hij bevoorrecht wezen, om zijn gansche ziel voor den Heere uit **te** storten, dan is het niet te verwonderen, dat hij een uitgedrukt verzoek en een groot smeekschrift voor de Goddelijke Majesteit heeft neder te leggen. En is het niet zoet en aangenaam toegang tot den Heere te hebben in den **gebede**? Indien gij iets van dat toenaderen tot God weet, **zoo** hebt gij de verborgenheid der levende Godzaligheid **ook** in uwe ziele gevoeld. Welk een aangenaam voorrecht, in de verhoorzaal toegelaten te worden, en de tegenwoordigheid des Konings te mogen genieten! Er komen tijden en stonden wanneer wij onze harten voor den Heere kunnen openen en Hem alle begeerten en behoeften die drukken en branden in onze gemoederen, mogen bloot leggen. Het zijn inderdaad zeer zeldzame tijden, doch bij uitnemendheid zoet en zalig, als zij ons vergund worden, En als de Heere onze harten, **pleitende** voor Hem doet zijn, **zoo** heeft Hij een oor om ons te **hooren**; en wanneer Hij den weg ontsluit, om tot Hem te gaan, **zoo** zal Hij ook iedere begeerte, door den Heiligen Geest in ons gewrocht, genadig vervullen.

Doch, om tot de zaak zelve **te** komen, laat ons de woorden van den tekst nader beschouwen, als eene vraag van God aan de ziel. „Wat zal Ik u doen? **Wat** verlangt **gij**? zeg het Mij, en het zal u geschieden!” Laat ons met den armen **afwijker tot** den troon der genade gaan, en laat ons — **zoo** de Heere ons gelieft te bekwamen — met hem, den Heere in alle eenvoudigheid en nederigheid en oprechtheid vertellen, wat Hij met en voor ons behoeft te doen.

1. Wanneer de Heere aan Efraïm **eenen** openen mond **ia** het **begeeren** schenkt, is het eene behoefte, **dat zijne** zonden mochten vergeven worden door de heeling zijner **afwijkingen**. Wij lezen immers bij Jer. 50 : 20 dat de Heere gesproken heeft: „Ik zal ze **dengenen** vergeven, die Ik zal **doen** -overblijven”, **Daarom zeide** Efraïm ook Hoséa 14 : 3 : „**Neem** weg **alle** ongerechtigheid, en geef het goede”. Het kan ook niet anders, want **wanneer** wij gevoelen, wie **wij zijn** en tot hiertoe geweest zijn; als wij in **onze** **conscientie** ontwaren, welke **snoode** ellendelingen, welke verachtelijke rebellen, welke vuile monsters wij zijn, en hoe wij dag aan dag en uur **aan** uur, met alles wat

afzichtelijk en ijselijk is, bezoedeld **zijn**; wanneer wij een oog **hebben** gekregen op de reinheid en heiligheid van **Gods** natuur; **o!** hoe verlangende zijn wij dan naar de openbaarmaking en **toepassing**, **aan** onze consciëntie, dat onze **zonden** genezen en vergeven **zijn**. **En wanneer de Heere dan tot de ziel zegt:** „Wat zal Ik u **doen**? **Wat is uwe vurigste begeerte?**” **Dan zoude het antwoord zijn:** „**Dat** mijne afkeerigheden genezen, dat mijne zonden vergeven, dat al derzelve verzwarende omstandigheden **uitgewischt** mogen worden, dat mijne ongerechtigheden-achter Uwen rug in de zee geworpen en mijne ziel gewasschen worde in die Fontein, welke er geopend is voor de zondea'en de onreiaigheden”. **En als de ziel bekwaam gemaakt wordt, om deze bede-voor den troon neder te leggen, dan is de vergeving reeds in eenigermate geschonken, Zoodra de ziel in het geloof vraagt.** ontvangt zij ook in het geloof de kracht, om in het geloof pleitende te zijn, brengt het genadig antwoord ter neder. Hoe treffend was dit in de zaak van Jesaja! Hoofdst. 6 : 5-7, en met Daniël! Hoofdst. 9 : 20-23. Als de Heere dus in den tekst zegt : „Wat zal Ik u doen o Efraïm ?” Dan zegt Hij tevens : „**Doe uwen mond wijd open, en Ik zal hem vervullen**” ; **maak uwe verzoeken diep en wijd, „eisch beneden in de diepte, en boven uit de hoogte”;** (Jes. 7 : 11) **en zeg Mij, wat gij behoeft!**

Nu, mijne vrienden! neemt dit aan tot uwen troost. Ik kan dit, door de vrijmachtige ontferming van Jehova, met zekerheid bepalen; ik vertrouw dat ik van hetgeen ik daar **zeide**, iets op **eene geestelijke en bevindelijke wijze-ondervonden heb.** **Als de Heere uwe zielen beweldadigt met eenen zoeten toegang tot Zijnen genadetroon, o!** laat dien tijd niet ongebruikt voorbijgaan. Wat zouden wij wel van den schipper denken, die, **zoo** spoedig mogelijk de haven zijner bestemming moest bereiken, met **goeden** wind en dienend **tij zijn** anker niet lichtte, of slechts **een klein** zeiltje opheesch, en **zoo** niet zijn meeste voordeel met dat gunstig tij en dien goeden wind zocht te doen ? Nu, zulk eene gunstige gelegenheid biedt zich soms aan onze zielen aan ; het koeltje der genade waait de ziel aan, en de vloed des geloofs verheft zich : **en** zullen wij, **bij** zulke zeldzaam voorkomende gelegenheden, niet het meeste voordeel er mee zoeken te maken ? Wanneer de Heere Zich verwaardigt **Zijn oor tot ons te leenen, is het dan geen tijd** voor ons, **al onze** begeerten Hem voor te dragen ? Herinner u wat de profeet Eliza tot den Koning van Israël **zeide**, toen die zijne pijlen driemaal tegen de aarde sloeg, en toen stil stond: „**De man Gods** werd zeer toornig op hem, en **zeide:** **gij** zoudt vijf of zesmaal **geslagen** hebben, dan **zoudt** **gij** de Syriërs tot verdoens toe geslagen hebben, doch nu zult **gij** de Syriërs driemaal slaan.” (2 Kon. 13: 19.) Had **hij** voortgegaan met zijne pijlen tegen de aarde te slaan, hij zou

eene volle zegepraal verworven hebben; daarom werd de profeet toornig op hem, toen hij stil stond.

Zoo is het somtijds ook met ons. Wanneer de Heere ons **eenen** kleinen toegang tot Hem geeft, dan maken wij daar dat gebruik niet van hetwelk Hij wel begeert. De satan werpt zijne vurige schichten in ons hart; eene wereldsche omstandigheid verbijstert ons gemoed; eene vuile verbeelding verheft zich in ons binnenste, en in plaats van den duivel wederstand te bieden, **opdat** hij van ons zou vlieden, geven wij aan hem toe, en ziet! de **schoone** gelegenheid is voorbij gegaan, het zoete oogenblik is verloren, en er kunnen maanden voorbij **gaan** voor dat wij weder tot des Konings **ooren** toegelaten worden. Het zal daarom onze wijsheid en genade zijn, dat, wanneer de koelte waait en de vloed mede is, alle zeilen bij te zetten, om **zoover** het mogelijk is te vorderen op de reize naar de haven van eeuwige rust en vrede.

2. Maar laat ons voortgaan. Wanneer de Heere tot de ziel zegt: „**Wat** zal Ik u doen?” zou dit dan **geene** bede der ziel zijn: „**Heere!** dat Gij U **Zelfen** aan mij moogt openbaren; dat Gij Uwen hoogheerlijken Persoon, Uw verzoenend bloed, Uwe vrijsprekende gerechtigheid en Uwe stervende liefde in mijn hart bekend maaktet?” Wanneer de ziel iets van Jezus liefde kent, heeft zij ook behoefte aan de wegneming van den sluier, welke haar gezicht belemmert, **opdat** zij zonder hindernissen Hem, Dien **zij** lief heeft, **aanschouwe. Hij**, die iets van de schoonheid, de dierbaarheid en de heerlijkheid van het Lam **Gods** gezien heeft, zal ook behoefte hebben aan eene nadere, eene waardiger, eene zoete en eene veelvuldiger gemeenschap en openbaring van Zijne genadevolle en gezegende Majesteit. En als ‘dan de ziel bevoorrecht en bekwaam gemaakt wordt, om, voor des **Heeren** troon den **hoogen** God te **hooren** zeggen: „Wat zal Ik u doen? vertel Mij uwe meest verlangde begeerte 3” zal er dan geen kinderlijke verzuchting in de ziel oprijzen, dat Hij zich **zelfen** aan ons openbare gelijk Hij zich niet openbaart aan de wereld 3 Zou niet hare taal **zijn**: „**O!** dat ik zulk een zoete ontdekking van Uwen heerlijken Persoon en zulk **eene** gezegende openbaring van Uwe stervende liefde mocht hebben, waardoor ik vereeniging en gemeenschap met Uwen heerlijken Persoon moge deelachtig worden, en nu en voor eeuwig welgelukzalig zal zijn? Ik ben er zeker van, dat wanneer de groote Koning het oor aan de ziele leent, **zoo** zal **zij** behoefte gevoelen **om** den Koning in Zijne schoonheid te zien; wanneer de ziel een toegang tot Jezus verleent wordt; dan zal hare taal zijn: „**Heere** Jezus! ontdek U **zelfen** aan mij, **opdat** ik U in al **Uwe** schoonheid, beminnelijkheid en dierbaarheid moge aanschouwen”.

3. Maar de Koning is niet moede geworden met te **hooren**, en Zijn almachtig oor is niet zwaar geworden met te luisteren naar 'de vele beden en smeekingën, die bij zulk eene gelegenheid worden ingediend. Hij houdt nog wat aan met **te zeggen**: „**Wat** zal Ik u doen ?” Zoo wij dan ook, onder de inwendige leiding, onderwijzing en besturing des Heiligen Geestes, tot des **Konings** gehoor worden **toegelaten**, zal **ééne bede** van dat lange verzoekschrift ongetwijfeld deze zijn : „**Maak** door Uwe ontfermig mijne conscientie **teeder** in Uwe vrees”. Als de **conscientie teeder** is, dan zullen wij beangst zijn tegen Hem te zondigen ; **wij** zullen **begeeren Hem te behagen**, wij zullen **wenschen** Zijnen beelde gelijkvormig te zijn en **Zijne gelijkenis** op ons gestempeld te hebben, **wij** zullen ons van alles, dat **Hij haat, willen** afwenden, en dat **Hij bemint** willen aankleven. Als de Heere ons daarom **tot Zich doet** naderen, en vraagt: „**Wat** zal ik u **doen?**” dan zal de ziel antwoorden : „**Heere!** maak mijne conscientie **teeder** en mijn hart week; dat Uwe **vreeze** steeds mijne beoefening zij ; laat mij niet blind zijn voor het kwade en snoode der zonden, en voor de beminnelijkheid en waardigheid der heiligmaking ; doe mij de strikken, die de **satan** mijnen voeten spreidt, klaar opmerken, en dat ik **mij**, door Uwe barmhartigheid en genade, daar zorgvuldig voor **mijde**, bewaar **mij** voor iets te doen dat U mishaaft, en laat mijn gedrag, mijn wandel en omgang voor U en de menschen **zoo** ingericht zijn, **dat** het U welbehagelijk zij”. Ik ben er ten volle van overtuigd, dat, wanneer de Heere de ziele vraagt: „**Wat** zal Ik u doen?” dan zal de bede, om eene teedere conscientie eene van de eerste begeerten zijn, die zij aan Hem voordraagt. Was dit ook de bede van **Jabes** niet? en de Heere heeft het noodig geacht, dezelve ter **onzer** onderrichting te beschrijven : „**Indien** gij mij rijkelijk zegenen, en mijne **landpale** vermeerderen zult, en Uwe hand met **mij zijn** zal, en met het kwade **alzo** maakt, dat het mij niet smarte!” En was het ook hierin niet, dat „God liet komen wat hij begeerde?”

4. Voorts als de Heere tot de ziele zegt: „Wat zal Ik doen?” zal het antwoord zijn: „**Heere** geef dat ik gemeenschap met U moge oefenen;” dat ik weet, wat het is met U te spreken en te wandelen, gelijk een man met zijnen vriend; dat mijne ziel, als het ware, tot U omhoog stijge, om een heilig verkeer met U te genieten, opdat zij weet wat het is, **in eene** zoete en hemelsche gemeenschap met den **Koning** der koningen te verkeerē. Welke onderhandeling is met deze te **vergelijken**? Wij gaan de wereld in, en wat geeft ons de onderhandeling en het verkeer met haar? Het maakt de **conscientie** beangst, het hart verhard, bezoedelt het gemoed, en vervult **ons** met alles, wat zinnelijk en vleesehelijk is. Wij

gaan onder de **doode** belijders, en wat geeft **ons** het verkeer met hen. Zij doet ons opzwellen in hoogmoed en verwaandheid, **en zendt** ons dor en onvruchtbaar henen. **Gaat** maar onder de **kinderen** van God, en wat vindt gij in derzelver omgang? Ach! menigwerf lichtvaardigheid en beuzelingen — ik zeg niet, **dat gij** dit altijd bevinden zult want somtijds kunnen zij ons tot licht en leven, kracht en sterkte en vertroosting zijn, — maar dikwijls slaan ons de liefste vrienden wonden; dezen kwetsen ons gemoed, en genen **deelen** hunne **vleesche-lijkheid** en doodigheid ons mede. Maar wat hebben wij, als **wij** bekwaam gemaakt worden met Hem te onderhandelen, van **den** Heere te" verwachten? **Eenige** gelijkvormigheid aan **Zijn** beeld, **eenige** kracht uit Zijne tegenwoordigheid, eenige **mede-deeling** van licht en leven van Dien, in Welken alleen alle licht en leven eeuwiglijk woont, En **zoo** uwe ziel iets weet van dat uitgaan uit **de** wereld, en gelijk de Eeere zegt : „**Gaat** henen, **Mijn** volk! **ga** in uwe binnenste kamers, en sluit de deuren **naar** u toe;" -- indien gij bij bevinding die roepstem des **Heeren** verstaat, en weet wat het is de deur gesloten hebbende, het hart **voor** Hem uit te storten, dan zult gij het **mij** ook zeker toestemmen, dat vijf minuten **gemeenschaps-oefening** met den Heere **van** leven en heerlijkheid, aangener en **voordeeliger** zijn, dan uren achtereen met de heiligste en hoogstbequenadigste Zijner kinderen te onderhandelen.

5. Wederom, — want wij zijn de lijst **onzer** beden nog niet ten einde, — als de Eeere zegt : „**Wat zal** Ik u doen?" dan zal het antwoord zijn: „**Heere!** breek elke strik, die mijner ziel gespannen wordt! verlos mij van iedere verzoeking, die mijnen **zoo** ligt afzwervenden voet gelegd wordt ; verbreek al de afgoden, die zich tusschen U en mij verheffen; neem alle onoprechtheid, geveinsheid en bijgeloof weg; reinig en **ont-ledig** mij van alle eigengeregtigheid, en van de hatelijke heerschappij van alles, dat U naar kroon en scepter steekt," En denkt niet, dat het den Heere niet welbehagelijk zou zijn, als wij Hem vragen, deze dingen in ons en voor ons te doen, Zulke en dergelijke begeerten doet de ziel niet dan door de werking van Hem, die ze ook denkt te beantwoorden; Hij ontsteekt Zelf eerst die begeerte, die Hij voor heeft te vervullen, en daarom kan het Hem niet vertoornen, **zoo** wij dat-gene van Hem vragen, wat **Hij** ons **zoo** gaarne geeft; het geroep des nederigen is Hem welgevallig. En wanneer wij eenigermate in gemeenschap met den Eeere verkeerden, dan ontrooft Hij deze afgoden, verbreekt de strikken, doet de verzoekingden ontkomen, maakt ons oprecht en nederig voor **Hem, en reinigt** ons van die allerellendigste geveinsdheid, waar onze harten **zoo** vol en overvloeiende van zijn.

6. Als de Heere wederom vraagt : „Wat zal Ik u doen?” zoo zal een ander verzoek zijn: „Dat ik het leem, en Gij de Pottenbakker mocht **zijn**; dat ik op **eene** gevoelige en bevindelijke wijze het **werk**. Uwer handen moge wezen; dat ik Uwen wil moge weten en doen; dat ik **eenigermate** Uwen beelde gelijkvormig worde, en Uwe genadige vingeren in mij het willen en het werken, naar Uw vrijmachtig welbehagen, moge werken, opdat ik **zoo** moge weten en gevoelen een vat der barmhartigheid te zijn, bekwaam tot gebruik des **Heeren**.” **Ale de mensch daartoe gebracht is, dan ontvangt de inwendige** hoogmoed den doodsteek, de vrije wil geeft den geest, menschenwerk en oefening veilen als nietige beuzeling en, de ziel ligt zonder **eenige** hulp of kracht voor den Heere. En tot **dat** de vrije wil, eigengerechtigheid, **menschelij** ke **vermogens** en **verdiensten** zijn opgedroogd en verwelkt, totdat zij den geest hebben gegeven, kunnen zij nooit tot die plek komen, waar **wij** het leem en God de Pottenbakker is. Of kan het leem zich zelf tot een vat **formeeren**? Kan het zich zelf fatsoen en gedaante geven? Kan het zich zelf van de plaats begeven en een vat worden, hetzij ten gebruike of tot sieraad? Immers, neen. **Nu** even **zoo** min **kunnen** wij ons **zelve**n ter heerlijkheid bekwaam maken, of ons de **vaten** ter eere bereiden. **Indien** de Heere ons deze gewaarwording in onze zielen geeft, ons zoetste voorrecht, ons lievelings genot is, leem te wezen. De **vrije wil**, eigengerechtigheid, menschelijke **wijsheid** en vermogens geven **wij** gaarne aan de Farizeën, en zeggen: „henen uit! henen uit!” — laten zij er hun voordeel mede doen. **Maar** **wanneer** de Heere onze **zielen** tot Hem doet naderen, en ons in nederigheid en verbrokenheid voor Zijnen troon doet kruipen, **dan** gevoelen wij, dat wij niets zijn, **zoo** Hij het ons niet maakt, dat wij niets hebben, dat **Hij** ons niet geeft, **dat wij geen** goeds hebben, **zoo Hij** het **niet in** ons werkt, en dat **wij geene** werking in ons bevinden, **zoo Hij** het niet in **ons** en voor ons doet. Hier te zijn en hier te liggen, is het leem te zijn; en gewaar te worden, dat de Heere in ons werkt heilige begeerten, vurige verzuchtingen, verborgene uitroepingen en daden van geloof, hoop en liefde, en **te** gevoelen dat Hij dit alles uit vrije genade geeft en wrocht, en dat **Hij** dat alleen in en voor ons werkt, dat is Hem als den Pottenbakker te bevinden, en dit is gebracht te zijn tot de aangenaamste, de zaligste, maar ook **tevens** de **vernederendste** plek, **waarop** de ziel **komen kan**.

Er zijn hier misschien **sommigen tegenwoordig** die ten **Hemel** denken te gaan door vleeschelijke Godsvrucht, aangeborene heiligheid, eigene krachtsinspanning en natuurlijke wijsheid, maar ik verklaar u plechtig, dat gij u jammerlijk teleurgesteld zult vinden ; geloof mij, zulk een weg naar den Hemel is enkele

misleiding, bedriegerij des satans, en het gebroedsel van onze diep onreine en eigengerechte harten. In de dingen **Gods** vinden wij **geene** natuurlijke krachten, of menselijke wijsheid; want wij zijn en hebben niets, dan dat God ons geeft en geestelijker wijze in ons werkt. Daarenboven zal de kennis en bevinding van 's menschen ellende, en **Gods** genade in den mensch **niet** tot het zondigen voeren; **integendeel**, het zal hem hemelsgezind, dood voor de wereld, vol liefde tot God en het volk **van** God maken, tot hetwelk de mensch, met al zijne krachten en oefeningen bij mogelijkheid nooit komen kan.

7. „Wat zal Ik u **doen**, o, Efraïm?” De meesten van 's **Heeren** kinderen hebben **eene** bijzondere behoefte, die zij vervuld wenschen te hebben, of eene bijzondere verzoeking waar zij van verlost wenschen te zijn. Sommigen van het volk des **Heeren** zouden, wanneer zij al hunne begeerten in ééne bede den Heere voorstelden, **zeggen**: „dat **de** vergeving van mijne zonden aan mijne **consciëntie** verzegeld worde:” Anderen **zouden**, hunne begeerten in eens te zamen vattende, gebracht willen zijn in de **genietingen** van de vrijheid des Evangelies. Wederom anderen, al 'hunne begeerten in **eene** bede tot den troon der genade zedende, **zouden** tot hunnen Ontfermer zeggen: „**Verlos** mij van die bijzondere verzoeking; of verschoon mij van deze of gene bijzondere verdrukking.” En nog anderen **zouden** uit **eene** bijzondere beproeving of benauwdheid gered wenschen te worden, die hen bij tijden tot in het stof vernederen. Wanneer de Heere de ziel maar bekwaam maakt, om voor Hem in den **gebede** te verschijnen, en Hem bekend te maken, wat arbeid er in hunne harten is, o! dan is het, alsof de Heere **zeide**: „**Vrees** niet Mij uwen toestand bekend te maken; Ik weet **alreede** uwe behoeften en begeerten, en Ik heb de macht om te kunnen, en Ik ben bereidwillig om u te willen helpen, en zal daarom u uwe begeerten **geven**. „**Wat** zal Ik u doen?” Zeg het Mij vrij en onbeschroomd, wat moet het wezen? De Heere bemoedigt en bekwaamt een ieder die Hij **alzo** tot zich trekt, om hem te vertellen wat hij meest **noodig** heeft, en wanneer hij **zoo** tot Hem mag naderen, dan is het gebed reeds half beantwoord. De zegen, waar de ziel behoefte aan heeft, is reeds op weg, en snelt in zijnen gang tot de ziel.

Doch welke **zielsgestalte** is reeds noodzakelijk, voor dat wij den Heere de voornaamsten behoeften **onzer** zielen kunnen voorstellen? Voor dat wij hier toe komen, moeten wij aan **alle** volmaaktheid een **einde** gezien hebben; wij moeten van het zien en steunen op de gerechtigheid van het schepsel afgebracht zijn; onze sterkte moet in zwakheid, onze wijsheid in dwaasheid en onze kennis in onwetendheid gekeerd zijn; en

alles wat wij meenden te zijn, en waarop wij met **hoovaardigheid neêrzagen**, moet verwelken en aan een nachtgezicht gelijk worden. Hij die op eene gevoelige en geestelijke wijze in **Jezus** wil opstaan, moet in zich **zelve** nederzinken te midden van de puinhoopen van het schepsel; alle Godsdienst, alle oefening, alle toevlucht, alle hulp en hoop van het schepsel moeten opgehouden hebben te bestaan, voor dat wij in Goddelijke oprechtheid en geestelijke eenvoudigheid voor den Heere kunnen komen, om Hem te **smeeken**, dat Hij in ons datgene werke, hetwelk welbehagelijk voor Zijn aangezicht is. Dit is ook de groote reden, waarom **zoo** weinigen van ons weten te spreken van gebeds-verhooringen. Vele Christenen gaan daar al biddende, zuchtende en begeerende jaar uit jaar in henen, zonder dat zij een klaar en duidelijk antwoord ontvangen, van waar komt dit ? Wat is hiervan de oorzaak? — Het is : omdat die gebeden en begeerten halfhartig zijn — dat is, onze harten zijn niet recht voor God. Zij zijn gelijk Efraïm's koek: zij **moeten** omgekeerd worden ; zij komen niet uit het hart. Onze **vleesche**lijke Godsdienst ia niet ten volle verbroken, niet onderste boven gekeerd, niet in verwarring gebracht, niet in eene **bedelaars**gestalte veranderd, niet in eene volkomene onvermogenheid vernietigd, Wij lezen in **Gods** Woord : „**En** als zij niet hadden om te betalen” — welk een staat! — „**schold** hij het hun beiden kwijt. Maar al te veel van **Gods** volk zijn gelijk de **dienst**knecht, waarvan wij bij Mattheus lezen, die tot zijnen heer **zeide** : „**heer** wees langmoedig over mij, en ik zal u alles betalen.” De meesten van **Gods** kinderen beproeven in het eerst een verdrag met hunnen **grooten** schuldeischer te maken gelijk iemand, die in het wereldsche achteruit gaande, liever met vijf schellingen in het pond zijn schuldeischer betaalt, dan dat hij bankroet zal gaan. Maar **zoo** lang wij bij God nog **eenen** penning op het pond te betalen hebben, blijft de **geheele** rekening voor ons open. Gelijk Hart zegt :

„**Gena** verheerlijkt zich, bedel-arm te komen.

't Verliezen zet de ziel in 't ruime winst-genot ;

Wordt op de groote lijst één mijt van u vernomen,

Gij hoeft geen volle gunst, geen kwijtschelding van God.”

Maar velen van **Gods** kinderen, die dit nooit ondervonden hebben, **vreezen** tot deze plaats te komen. Zij zijn gelijk aan **zoo** menig achteruitgaanden winkelier, die **zijne** zaken niet eens recht durft beschouwen, **Hij** wil maar geld tegen eene overgroote intrest **leenen**, pand geven, of iets anders doen, om zijn afnemend krediet op te houden ; maar ten laatste stort hij in een, tienmaal **zoo** groote nederlaag, dan **zoo** hij zich in

het eerst **had overgegeven**. Zoo is het ook met sommige levend-gemaakte zielen — **zij** willen hun niets waardig krediet steeds **ondersteunen**, door van anderen goede **denkbeelden en gevoelens te ontleenen**; **zij** doen beloften, **nemen besluiten en voornemens**, en **nemen elke oefening en aanslag te baat om** toch maar die leelijke **bedelaarsgestalte te ontloopen**. Maar vroeger of later komen al die verbindtenissen terug en **zij zijn** allen verbroken en geschonden. God kan 'hen niet **aannemen**, tenzij zij als in **het** eerste, als een gansch verdorvene, onvermogene, en ten **eenemaal** hulp- en radeloos voor Hem verschijnen. En worden zij hier gebracht, dan hebben zij een geheel ontslag te wachten, de schuld is betaald, en wanneer de Heere Jezus **Zijne** stervende liefde aan **hunne** zielen openbaart, dan **deelen** zij in de genieting van eene volle **kwijtschelding**. Het is even **zoo** in de genade als in de natuur: niets te hebben, **bedelarm** te zijn, van de gaven van anderen te leven, dat doet de marszeilen van onzen hoogmoed strijken. Niets **in** ons te hebben om er **op** te steunen **en te** vertrouwen, laat de ziel slechts **eene** schrede van de hel te zijn. Alles **in** ons te slechten, af te breken en te vernielen, is de muren omver te rukken, die ons beveiligen van niet in de diepte neder te storten. Maar het is de waarheid voor dat al het eigen **niet is onttroond, voor dat alle gerechtigheid, krachten, oefeningen en Godsvrucht van het schepsel** niet is tot niet gebracht, kunnen wij niet gaan in de kracht, de gelukzaligheid en wezenlijkheid van Christus **Koninkrijk**; **wij** zijn met onze versierselen niet bevoegd, **om een gast aan de bruiloftstafel** van het Avondmaal **des** Lams te **zijn**. Wij zullen ons nooit **tot** de schatten der vergevende liefde begeven, of **eenen** begerlijken blik op den rijkdom van het bloed der verzoening werpen, of de heerlijkheid en de schoonheid **van** eene vrijsprekende gerechtigheid gevoelen, of die afgod van **onze** natuurlijke Godsdienst moet van zijne plaats gerukt en vermorseld zijn. Wij **kunnen**, vol hoogmoed en verblijd als **wij** zijn van natuur met ons **zelven**, Jezus in de hof Gethsémáné niet volgen noch **het lijden**, het kermen, de foltering en het **bebloede** lichaam van- **Gods Zoon** met de **oogen** des **geloofs** aanschouwen; ook zullen wij de wonderlijke **verborgenheid** van den Immanuël, den **GOD-MENSCH**, die aan het kruis leed en stierf, niet aan den voet des **staaks** heilbegeerig omhelzen. **Zoolang** wij onze **oogen** gevestigd houden op **onze** Farizeesche Godsdienst, onze vleeschelijke en eigene Godsvrucht en oefeningen, hebben wij **geene oogen** om Jezus te zien, noch **ooren** om **Zijne stem** te **hooren**; want wij **zijn** over het algemeen **zoo** met ons **zelven** ingenomen, dat de Koning der **koningen** voor ons **geene** beminnelijkheid heeft; Hij is ons slechts **eene** wortel uit **eene**